

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi K. W. o wznowienie postępowania
w sprawie z powództwa K. W.
przeciwko A. B., Z. B. i Gminie K. – L.
o zapłatę,
zakończoną prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego
z dnia 11 marca 2014 r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 grudnia 2014 r.
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 sierpnia 2014 r.,

1. oddała zażalenie,

**2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego
w K. adwokatowi P. O. kwotę 3 600 (trzy tysiące sześćset) złotych
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu K. W.
w postępowaniu zażaleniowym, powiększoną o należny podatek
od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 marca 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w K., którym oddalono powództwo o zapłatę 900 000 zł odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości na skutek oddziaływania znajdującej w jej sąsiedztwie stacji benzynowej i 50 000 zł zadośćuczynienia oraz orzekł o kosztach procesu i kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Od wyroku Sądu drugiej instancji powódka osobiście wniosła skargę o wznowienie postępowania. Usuwając jej braki formalne, ustanowiony z urzędu pełnomocnik powódki wskazał jako podstawę wznowienia art. 403 § 2 k.p.c. Wyjaśnił, że dołączone do skargi wyciągi z księgi zmarłych dotyczące J. K. i G. K., o których powódka dowiedziała się dopiero po wydaniu zaskarżonego wyroku, świadczą o tym, że w „postępowaniach legalizacyjnych dotyczących stacji benzynowej i stanowiska LPG” organy nadzoru budowlanego doręczyły decyzję osobom nieżyjącym, co zgodnie z art. 156 § 1 pkt 4 k.p.a. stanowi przesłankę do stwierdzenia jej nieważności.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny odrzucił skargę o wznowienie postępowania jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.).

Podkreślając, że nowy środek dowodowy, aby mógł stanowić skuteczną podstawę wznowienia postępowania, powinien mieć wpływ na wynik sprawy, Sąd odwoławczy stwierdził, iż dołączone do skargi wyciągi z księgi zmarłych nie spełniają tego wymagania. Roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie zostały oddalone, ponieważ przeprowadzone w sprawie dowody z opinii biegłego i dokumentów w postaci protokołów kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w K. nie potwierdziły, aby działanie stacji benzynowej i stanowiska LPG spowodowało obniżenie wartości nieruchomości i miało niekorzystny wpływ na zdrowie powódki. W tej sytuacji stanowiące podstawę wznowienia nowe środki dowodowe, mogące mieć znacznie dla oceny prawidłowości postępowania administracyjnego, nie mają - zdaniem Sądu - wpływu na wynik sprawy cywilnej, zakończonej wyrokiem, od którego została wniesiona skarga o wznowienie

postępowania. Skarga podlegała zatem odrzuceniu, ponieważ w rzeczywistości nie zachodzi wskazana ustawowa podstawa wznowienia.

W zażaleniu pełnomocnik powódki zarzucił naruszenie art. 403 § 2 i art. 410 § 1 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Institucja wznowienia postępowania – jak wyjaśniono w orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99 (OSNC z 2001 r., nr 4, poz. 133) – opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o presumpcję wadliwego procesu i zastąpienie zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Nadzwyczajny charakter tego środka zaskarżenia, skierowanego przeciwko – z wyjątkiem określonym w art. 399 § 2 k.p.c. – prawomocnemu wyrokowi (art. 399 § 1 k.p.c.) albo prawomocnemu postanowieniu orzekającemu co do istoty sprawy (art. 524 § 1 k.p.c.) powoduje, że przywrócenie stanu sprzed zamknięcia ulegającemu wznowieniu postępowania sądowego może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie. Uwzględniają one konieczność wywołania na nowo procesu dotkniętego brakami formalnymi (nieważnością), bez względu na ich wpływ na rozstrzygnięcie (art. 401 pkt 1 i 2 k.p.c.), właściwe przyczyny restytucyjne (art. 403 k.p.c.) oraz fakt wydania wyroku na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą (art. 401¹ k.p.c.).

Po wniesieniu skargi o wznowienie postępowania sąd dokonuje jej kontroli z punktu widzenia zachowania wymagań określonych w art. 409 k.p.c. Obejmuje ona m.in. kontrolę wskazanej w skardze podstawy wznowienia, skarga o wznowienie postępowania nieoparta bowiem na ustawowej podstawie - zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. - ulega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowało się dominujące stanowisko, że do wykazania, iż skarga o wznowienie postępowania została oparta na ustawowej podstawie nie wystarczy jedynie sformułowanie jej w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. Kontrola podstawy wznowienia, obejmuje bowiem także ustalenie, czy wskazana w skardze o wznowienie

postępowania podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968 nr 8-9, poz. 154, z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNC 1996 nr 10, poz. 138, z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, nie publ., z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 38/12, nie publ., z dnia 10 października 2012 r., I CZ 104/12, nie publ. i z dnia 28 maja 2014 r., IV CZ 126/13, nie publ.).

W orzecznictwie można także spotkać wyrażane niekiedy odmienne stanowisko, że kontrola skargi o wznowienie postępowania w zakresie podstawy wznowienia ogranicza się tylko do stwierdzenia, czy została ona sformułowana w sposób odpowiadający ustawowym podstawom wznowienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1998 r., UKN 417/98, OSNP 2000, nr 6, poz. 254 czy z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 50/11, nie publ.) Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie podziela jednak tego stanowiska. Pomija ono argument wynikający z art. 410 § 2 k.p.c., który stanowi, że na żądanie sądu skarżący uprawdopodobni okoliczności stwierdzające zachowanie terminu lub dopuszczalności wznowienia, przemawiający na rzecz dominującego w orzecznictwie stanowiska.

Ze względu na powyższe za nieuzasadniony należało uznać zarzut, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem art. 410 § 1 k.p.c., gdyż Sąd nie ograniczył wstępnej kontroli skargi o wznowienie postępowania jedynie do ustalenia, czy wskazana podstawa wznowienia została sformułowana w sposób odpowiadający ustawowej postawie wznowienia.

Nieuzasadniony jest również zarzut wydania zaskarżonego postanowienia z naruszeniem art. 403 § 2 k.p.c. Rację ma Sąd Apelacyjny, że w rozumieniu przytoczonego przepisu nowym środkiem dowodowym jest tylko taki środek dowodowy, który może mieć wpływ na wynik sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2008 r., V CZ 25/08, nie publ., i z dnia 14 listopada 2013 r., IV CZ 79/13, nie publ.). Tymczasem dołączone do skargi środki odwoławcze, mogące mieć znaczenie dla oceny prawidłowości postępowania administracyjnego, nie mają wpływu – jak trafnie uznał Sąd Apelacyjny – na wynik sprawy zakończonej wyrokiem, od którego została wniesiona skarga o wznowienie

postępowania. Tej oceny nie zmienia przekonanie skarżącej o możliwości ustalenia w postępowaniu cywilnym przesłanek nieważności decyzji administracyjnej, ponieważ zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem sąd jest związany decyzją, chyba że jest ona dotknięta – co nie zostało wykazane w sprawie - tzw. bezwzględną nieważnością, tj. została wydana przez organ oczywiście niewłaściwy lub bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, z pominięciem zasad postępowania (por. uchwała SN z dnia 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNCP 1985, nr 8, poz. 108, i postanowienie SN z dnia 8 stycznia 1997 r., II CKU 52/96, Prok. i Pr. - wkładka 1997, nr 6, s. 32).

Z przedstawionych powodów zażalenie należało oddalić jako nieuzasadnione (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu zostało oparte na § 19 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 461.).